

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ

Санамж: Нэгдүгээр хэсэг нь 56 сонгох даалгавартай нийт 80 оноотой. Даалгавар тус бүр 5 сонгох хариулттай. Тэдгээрийн зөвхөн нэг зөв хариултыг сонгож хариултын хуудсанд будаж тэмдэглээрэй. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.** Амжилт хүсье.

1. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
 ..... гэдэг нь тодорхой хэв шинжит харилцаа бүхий тэгш бус байдлын тогтолцоо.
 А. Тэгш бус байдал   В. Нийгмийн давхраа   С. Нийгмийн давхраажилт
 D. Нийгмийн нийтлэг   E. Нийгмийн ялгарал

2. Дараах ойлголтоос аль нь алагчлалыг тодорхойлсон байна вэ? /1 оноо/
 А. Тодорхой хэв шинжит харилцаа бүхий тэгш бус байдлын тогтолцооны ойлголт
 В. Нэг бүлэгт давуу боломж олгосон атлаа нөгөөгийнх нь боломжийг хааж буй үйлдэл
 С. Эрэгтэй эмэгтэй хүний биологийн буюу бие махбодийн ялгаа, заяагдмал шинжтэй
 D. Эдийн засгийн баялаг, нэр хүнд, эрх мэдэлд хүрэх адил бус боломж бүхий байдал
 E. Хүний нийгэмд эзлэх байр суурь, гүйцэтгэх үүрэг, эдлэх эрхийг тодорхойлж байдаг

3. Дараах ойлголтуудын аль нь зөрчилдөөний онолын үзэл баримтлалд хамаарах вэ? /2 оноо/
 А. Ангийн ялгарлыг өмчийн гэхээсээ эрх мэдлийн ялгаатай түлхүү холбон үздэг.
 В. Ангийн ялгаа нь ашиг сонирхлын ялгаанд хүргэх ба нийгмийг хөдөлгөгч хүч нь болдог.
 С. Нийгмийн зөрчил нь ангийн ялгаанаас гадна шашин, үзэл суртлаас хамаардаг.
 D. Тухайн зүйл нь юу болохыг өөрөө хэрхэн ойлгож, төсөөлж байгаадаа тулгуурладаг.
 E. Ажил мэргэжлийн нэр хүнд нь хүний боловсрол, орлогын хэмжээгээр тодорхойлдог.

4. Манжийн эрхшээлийн үеийн монголын нийгмийн давхраажилтыг хамаарах бүтэцтэй нь тохируулна уу. /2 оноо/

a	Дээд давхраа	1	Засаг ноёдоос хамгийн олон нь алтан ургийн ноёд байсан.
b	Дунд давхраа	2	Өмч хөрөнгө, эрх мэдэлгүй гэрийн боолууд
c	Доод давхраа	3	Ноёдод татвар нийлүүлж, мал сүргийг нь адгуулах үүрэгтэй.

- A. a1, b2, c3   B. a3, b1, c2   C. a1, b3, c2   D. a3, b2, c1   E. a2, b1, c3

5. 2020-2023 оны “Зам тээврийн ослын бүртгэл” гэсэн баримт бичгээс хүүхдийн зам тээвэрт өртсөн хэсгийг сонгон, тус онуудын давтамж хоорондын хамаарлыг статистик шинжилгээ ашиглан шинжилсэн гэж үзвэл судалгааны аль арга вэ? /1 оноо/
 А. Туршилтын арга   В. Контент анализ
 С. Тоон судалгаа   D. Асуулга   E. Дедуц

6. Дараах бодомжуудаас марксизм (шүүмжлэлт онол) онолыг нийгмийн судалгааны үүднээс тайлбарласныг олоорой. /1 оноо/
- A. Нийгэм нь хувь хүний хүсэл зоригоос үл хамаарах объектив мөн чанартай тул нийгмийн судалгаагаар нийгмийн бодит байдал дахь үзэгдэл хоорондын зүй тогтлыг илрүүлж чадна.
- B. Нийгмийн бодит байдлыг судлах нь хүмүүс хэрхэн харилцдаг, тэдгээр хүмүүсийн үйлдэлд илрэх утга учрыг тэдний нүдээр харж, ойлгох явдал гэж үзнэ.
- C. Мэдлэгийг бүтээхдээ байгаль судлаачдын адилаар дедукцийн аргын дагуу объективоор судлан онол бүтээх боломжтой гэж үздэг.
- D. Эрх мэдэлтэй хийгээд эрх мэдэл багатай хүмүүсийн харилцааны цаана оршин буй нийгмийн бодит байдлыг илрүүлэн өөрчлөх, сайжруулах боломжийг хайхаар нийгмийн судалгааг хийдэг гэж үздэг.
- E. Нийгмийн тухай ерөнхий онол гэж байх боломжгүй бөгөөд судлагдсан бодит байдлаар индукцийн аргын дагуу тодорхой түвшний онол бүтээх боломжтой гэж үздэг.
7. Нийгмийн судалгааны асуулгын арга нь 5 хэсэгтэй. Үүнээс удиртгал хэсэгт хамаарах өгөгдөл аль нь вэ? /1 оноо/
- A. Орон нутгийн нэр, огноо, мэдээлэл цуглуулагчийн нэр зэргийг тэмдэглэнэ
- B. Хувь хүний нийгмийн байр суурийг тодорхойлох асуултууд байна
- C. Судалгааны таамаглал, мэдээлэлд шаардлагатай туслах асуултууд байна
- D. Судалгаанд оролцогчдын холбоо барих утас, хаягийн талаар мэдээлэл байна
- E. Ямар зорилготой судалгааг, хаанаас явуулж байгаа тухай товч танилцуулга
8. Хүснэгтэд байгаа тулгуур ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Түүвэр судалгаа	1	Эх олонлогоос судалгаанд сонгон хамруулах олонлог
b	Түүвэр олонлог	2	Эх олонлогийг бүхэлд нь бус дэд хэсгийг хамруулах судалгаа
c	Санамсаргүй түүврийн арга	3	Эх олонлогийн бүх гишүүд судалгаанд хамрагдах адил магадлалтай байх

- A. a2, b1, c3   B. a1, b2, c3   C. a2, b3, c1   D. a3, b2, c1   E. a1, b3, c2

9. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
- Уламжлалт нийгмээс орчин үеийн нийгэм болон өөрчлөгдөхийг..... гэнэ.
- A. Нийгмийн хувьсал   B. Нийгмийн хувьсгал   C. Нийгмийн шинэчлэл
- D. Нийгмийн хяналт   E. Нийгмийн гажуудал
10. “Эдийн засгийн амьдрал бол нийгмийн өөрчлөлтийн суурь, түүнийг дагаж давхаргын шинжтэй улс төр, шашин зэрэгт өөрчлөлт гардаг” гэдэг нь хэний үзэл баримтлал вэ? /1 оноо/
- A. Тённис   B. М. Вебер   C. Г. Ленский   D. К. Маркс   E. Т. Билтон
11. “Тодорхой бүлгийн гишүүдэд байдаг үнэт зүйлс, тэдгээрийг дагаж мөрддөг хэм хэмжээ болон материаллаг баялгийг багтаадаг цогц ойлголтыг соёл гэнэ” гэж үзсэн нь хэний үзэл баримтлал вэ? /1 оноо/
- A. Р.Бенедикт   B. Ж.Локк   C. Э.Тайлор   D. Э.Кассирер   E. А.Гидденс

12. Хүснэгтэд байгаа тулгуур ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Монгол хэлний тухай хууль	1	Соёлын үнэт зүйл гэдэгт бичиг үсэг, бэлгэ тэмдэг хамаарна.
b	МУ-ын Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль	2	Идэвх санаачилга гаргасан иргэн, хуулийн этгээдэд 4 жил тутамд нэрэмжит шагнал олгох тухай заасан.
c	МУ-ын Соёлын тухай хууль	3	Монголын түүх, соёл бол үндэсний аюулгүй байдлын дархлаа мөн

A. a2, b1, c3   B. a1, b2, c3   C. a3, b2, c1   D. a2, b3, c1   E. a1, b3, c2

13. “Дэлхийн бүх улс орнууд он солигдох мөчийг өөрийн үндэстний зан үйл, итгэл үнэмшил, ёс заншлын онцлогоор хуучин оноо үдэж, шинэ оноо угтдаг” гэсэн нь соёлын аль ойлголтод хамаарах вэ? /1 оноо/

A. Нэгдмэл шинж   B. Соёлын динамик   C. Түгээмэл шинж
D. Сонгодог соёл   E. Үндэсний соёл

14. Хүснэгт дэх мэдээллийг уншаад соёлыг хэн бүтээж байна вэ? гэдгээс хамаарч ангилсныг илэрхийлж байгаа хэсгийг сонгоорой. /1 оноо/

A	Үндэсний соёлыг ангилах гол шалгуур нь зонхилогч ба дэд соёл болно.
B	Уртын дуу, дуурь, нийтийн дуу нь тус бүр соёлын ардын, нийтийн, сонгодог гэсэн ангилалд хамаарна.
C	Хадны зураг, археологийн дурсгал, морин хуур, уртын дуу, бие биелгээ нь биет ба биет бус соёлд хамаарна.
D	Соёл нь ан агнуур, түүвэрлэгчдийн, нүүдэлчдийн гэх мэт аж ахуйн хувьд ялгаатай оршдог.
E	Хүмүүсийн амьдралын хэв маягт онцлог ялгаатай соёл бүрэлдэх нь олон хэв загварын соёлд хамаарна.

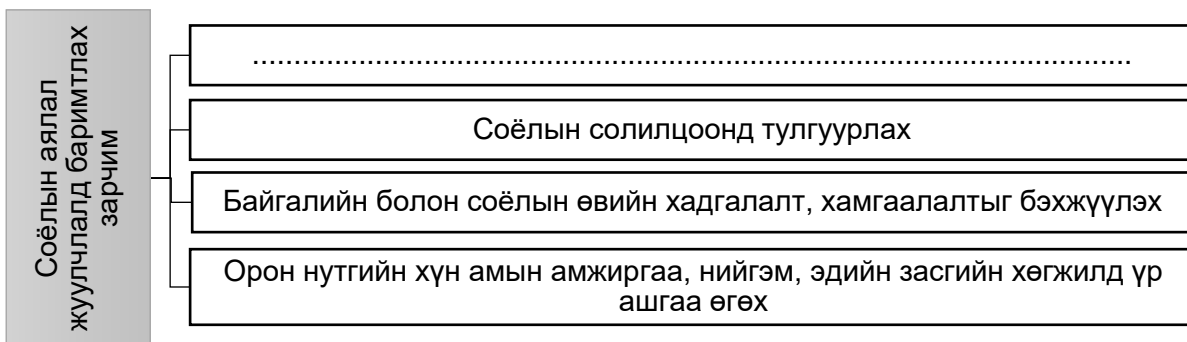
15. “Соёлын үйлдвэрлэл” үндэсний хөтөлбөрийг соёлын үйлдвэрлэл үйлчилгээ явуулах боломж, нийгэм, эдийн засгийн үр ашгийг харгалзан үзэж тодорхой хүрээнд хэрэгжүүлэхээр заасан байдаг. Үүнд хамаарах хүрээг ялгана уу. /1 оноо/

1. Кино урлаг   2. Уламжлалт анагаах ухаан   3. Шинжлэх ухаан
4. Техник технологи   5. Тайзны уран бүтээл

A. 2, 3   B. 4, 5   C. 1, 5   D. 2, 4   E. 3, 4

16. Дараах бүдүүвчийг ажиглаад соёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд баримтлах зарчмуудыг гүйцээгээрэй. /2 оноо/

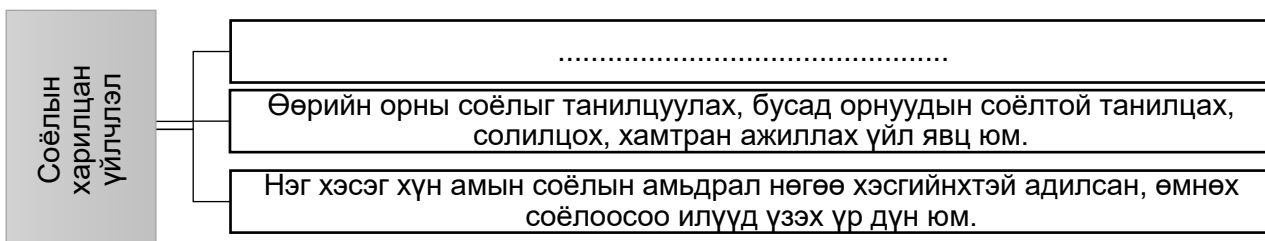

- A. Тухайн соёлын бусдаас ялгарах, дахин давтагдашгүй өвөрмөц шинжийг нээх
- B. Эрх чөлөө, ардчилал, хүлээцтэй байдал, шударга ёсны үнэ цэнийг дэлгэрүүлэх
- C. Дэлхийд өөрсдийн брэндийг бий болгож, шударга өрсөлдөөнийг дэмжих
- D. Байгалийн болон соёлын өвийн газруудтай харилцан шүтэлцээтэй хөгжүүлэх
- E. ДНБ-ийн хэмжээг нэмэгдүүлэн ард түмний амьжиргааг дээшлүүлэх

17. “Телевизийн олон суваг олон нийтийн ухамсарт таалагдаж, тэднийг байлдан дагуулахын тулд америкчлал, европчлол, өрнөдийн элдэв уриа лоозон дэвшүүлэн, халамжлагч ивээгчийн дүрээр халхавчлан зүсэн зүйлээр довтолж байна” гэсэн монгол судлаачийн дүгнэлт нь дараах ойлголтоос алийг түлхүү илэрхийлж байна вэ? /1 оноо/

- A. Соёлын дархлаа сулрах шалтгаан
- B. Соёлоо хадгалж үлдэх шалтгаан
- C. Соёлоо эрхэмлэхийн шалтгаан
- D. Соёлын суурь зарчмын шалтгаан
- E. Соёлын зөрчих хандлагын шалтгаан

18. Дараах бүдүүвчийг ажиглаад соёлын харилцан үйлчлэлийн хэлбэрийг гүйцээгээрэй. /2 оноо/

- A. Соёлыг хуулбарлан дуурайх
- B. Соёлын цочирдол
- C. Соёлын солилцоо
- D. Соёлын эрх чөлөө
- E. Соёлыг тулгалт

19. Дараах эрдэмтдийг тохирох үзэл баримтлалтай нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Ж. Локк	1	Хуурмаг эрх чөлөө нь хүнийг ганцаардуулж, хорвоо ертөнцөд итгэх юмгүй, айж хургасан нэгэн болгодог.
b	Дж. Кэмпбелл	2	Хуулийн зорилго нь хүний эрхийг устгах буюу хавчин хясах явдал биш харин түүнийг хамгаалж өргөжүүлэх явдал юм.
c	Э. Фромм	3	Эрх чөлөө бол хүний амьдралын эрхэм зорилго, хувь хүний өөрийгөө нээх боломж юм.

- A. a2, b3, c1
- B. a1, b2, c3
- C. a2, b1, c3
- D. a3, b2, c1
- E. a1, b3, c2

20. Тухайн улсын хэмжээнд жилийн турш үйлдвэрлэсэн баялгийг орлогын нийлбэр дүнгээр ДНБ-ийг тодорхойлох аргыг юу гэж нэрлэдэг вэ? /1 оноо/
А. ДНБ-ийг тогтмол үнээр тооцох
В. ДНБ-ийг өнөөгийн үнээр тооцох
С. ДНБ-ийг орлогоор тооцох
D. ДНБ-ийг зардлаар тооцох
E. Нэг хүнд ногдох ДНБ-ийг тооцох
21. Нийгэм, эдийн засгийн үзэгдэлд өсөлтийн хурдыг хувиар тооцоолоход үзүүлэлт нь 100-аас дээш утгатай бол ямар утгыг харуулах вэ? /1 оноо/
А. Өсөлт, бууралт байхгүй
B. Өссөн утгыг илэрхийлнэ
C. 2 дахин хурдтай өссөн
D. 2 дахин хурдтай буурсан
E. Буурсан утгыг илэрхийлнэ
22. Дараах өгөгдлүүдийн аль нь төсвийн бодлогын нийт эрэлтийг нэмэгдүүлэх зорилгод хамаарах вэ? /1 оноо/
А. Зээлийн хүүг бууруулж, гүйлгээнд байгаа мөнгийг өсгөх
B. Засгийн газар бонд гаргаж худалдах, худалдан авах
C. Хувь хүн болон ААН-ээс авах татварын хэмжээг бууруулах
D. Зээлийн хүүг өсгөж, гүйлгээнд байгаа мөнгийг бууруулах
E. Эдийн засгийн уналтыг сааруулах, инфляцийг бууруулах
23. 2023 онд Монгол улсын экспорт нь 490 тэрбум төгрөг, импорт нь 330 тэрбум төгрөг байсан бол тус оны МУ-ын гадаад худалдааны тэнцлийг тооцоолно уу. /1 оноо/
A. 160   B. - 160   C. 820   D. - 820   E. 410
24. Дараах эдийн засгийн ойлголтоос аль нь Д.Кейнсийн үзэл баримтлал вэ? /2 оноо/
А. Эдийн засаг дахь төрийн идэвхтэй оролцоо нь түүнд зөвхөн хор учруулна.
B. Гүйлгээнд байгаа мөнгөний хэмжээ болон үнийн түвшин нь шууд хамааралгүй.
C. Төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгийг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй судалсан.
D. Эдийн засгийн салбарт оруулсан хувь нэмрийг үнэлэн Нобелийн шагнал олгосон.
E. Эдийн засагт төрийн оролцоо нь нийт эрэлтийг нэмэгдүүлэх гол арга зам гэж үзсэн.
25. Инфляцийн нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөлд үл хамаарахыг олно уу. /1 оноо/
А. Зээлдүүлэгчдэд ашигтай нөхцөл бий болно
B. Бараа, үйлчилгээний нийт эрэлт муудна
C. Бараа бүтээгдэхүүний үнэ өндөр өснө
D. Иргэдийн худалдан авах чадвар буурна
E. Эдийн засгийн дотоод тэнцвэрийг алдагдуулна
26. Хөдөлмөрийн зах зээлд цалингийн түвшин 300 мянган төгрөг болж өсөхөд хөдөлмөрийн нийлүүлэлт 200 нэгж байсан. Тэгвэл хөдөлмөрийн эрэлт 400 нэгж байхад ямар үзэгдэл бий болох вэ? /2 оноо/
А. Ажилах хүчний илүүдэл бий болно (200 нэгжээр өснө)
B. Ажиллах хүчний хомсдол бий болно (300 нэгжээр буурсан)
C. Ажиллах хүчний хомсдол бий болно (200 нэгжээр буурсан)
D. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (300 нэгжээр өснө)
E. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (600 нэгжээр өссөн)

27. Дараах мэдээллийг уншаад, өгөгдсөн томъёоны дагуу тооцоолоорой. /2 оноо/
Монгол улсын эдийн засаг 2021 онд 20 тэрбум байсан бол, 2022 онд 21.4 тэрбум болсон гэж үзвэл 2022 онд МУ-ын эдийн засаг хэдэн хувиар өссөн бэ?

$$\text{ЭЗӨ} = \frac{\text{ДНБ тайлан} - \text{ДНБ суурь}}{\text{ДНБ суурь}} \times 100\%$$

- A. 1.4%   B. 7%.   C. -7%   D. -1.4%   E. 20.5%
28. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
Улс төрийн намууд, нийгмийн бүлгүүдийн хооронд үзэл бодол, байр суурийн ялгааг нэгтгэх арга зам нь ..... юм.
- A. Шударга байх зарчим   B. Хууль дээдлэх зарчим   C. Зөвшилцлийн зарчим
D. Нээлттэй зарчим   E. Цөөнхийг хүндэтгэх зарчим
29. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагыг харуулсан бүдүүвчийг ажиглаад алдаатай хэсгийн дугаарыг сонгоно уу. /2 оноо/

1. Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	•Аймаг, нийслэлийн засаг дарга
2. Сум, дүүргийн засаг дарга	•Орон нутгийн агентлаг
3. Иргэдийн нийтийн хурал	•Баг, хорооны засаг дарга

- A. 2   B. 3   C. 1   D. 3, 1   E. 2, 3
30. Дараах өгөгдлөөс иргэний улс төр дэх хууль ёсны бус оролцоог ялгана уу. /1 оноо/

1. Сонгуульд санал өгөх	2. Улс төрийн шийдвэрийг дагахаас татгалзах
3. Эсэргүүцлийн жагсаалд оролцох	4. Нийгэм, улс төрийн амьдралд оролцох

- A. 1, 3   B. 1, 2   C. 2, 4   D. 1, 4   E. 2, 3
31. Сонгуулийн мажоритари тогтолцоог тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Энгийн олонх	1	50-аас дээш хувийн санал авсан дэвшигчийг ялсанд тооцдог
b	Харьцангуй олонх	2	Хамгийн олон санал авсан дэвшигчийг ялсанд тооцдог
c	Үнэмлэхүй олонх	3	Нийт саналын $\frac{3}{4}$ буюу 75% эсвэл $\frac{2}{3}$ буюу 66% дээш санал авсан дэвшигчийг ялсанд тооцно

- A. a2,b3,c1   B. a2,b1,c3   C. a1,b3,c2   D. a1,b2,c3   E. a3,b1,c2
32. Улс төр судлаач Г.Алмондын тодорхойлсон улс төрийн системийн оролтын чиг үүрэгт хамаарах өгөгдлийг олно уу. /2 оноо/
- A. Хууль зүйн хэм хэмжээ, шийдвэр боловсруулах
B. Хэм хэмжээ шийдвэрийг хэрэгжүүлэх
C. Улс төрийн нийгэмшилтийг хангах
D. Хэм хэмжээг хэрхэн дагаж мөрдөж буйг хянах
E. Улс төрийн нам сонгуулиар дамжин төрийн эрх барих

33. Дараах өгөгдлөөс улс төрийн намын зорилгыг ялгаарай.

/2 оноо/

1. Иргэдийн улс төрийн хүсэл зорилгыг хэрэгжүүлэх
2. Улс төрчдийг бэлтгэн чадавхжуулж нэр дэвшүүлэх
3. Засгийн эрхийг авахын төлөө өрсөлдөх
4. Намын дотоод ардчиллыг хангах, бэхжүүлэх

A. 2, 4

B. 1, 3

C. 2, 3

D. 1, 2

E. 3, 4

34. Чиний бодлоор дараах ойлголт нь ардчиллын аль үнэт зүйлийг зөрчсөн байна вэ? /2 оноо/

Ардчилсан нийгэм нь иргэдийг боловсролтой болгохоос илүү ажилтай байлгахад анхаардаг бөгөөд ажилтай иргэд нь эдийн засгийг хөгжүүлэх гол хөшүүрэг юм.

A. Тэгш эрх

B. Нийтэд тайлагнах, ил тод байх ёс

C. Боловсрол

D. Хуулийн засаглал

E. Иргэдийн улс төрийн оролцоо

35. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой.

/1 оноо/

..... бол иргэд төрийг хянаж, төрд хариуцлага хүлээлгэж чаддаг хүмүүсийн нэгдэл. Өөрөөр хэлбэл хүмүүс хамтран нэгдэж, үзэл бодлын хүрээгээрээ өөрсдөө зохион байгуулахыг хэлнэ.

A. Лобби бүлэг

B. Улс төрийн нам

C. Сонирхлын бүлэг

D. Иргэний нийгэм

E. Улс төрийн институт

36. Сонирхлын бүлгийн үйл ажиллагаа нь түүний чиг үүргээр илэрдэг. Нийгэм дэх явцуу олон шаардлагыг цэгцлэн, нэгтгэн боловсруулах нь аль чиг үүрэгт хамаарах вэ? /1 оноо/

A. Девальваци

B. Артикуляци

C. Интеграци

D. Интервенц

E. Агрегаци

37. Монгол улс нь олон улсын хамтын нийгэмлэгт оролцохдоо хэд хэдэн зарчмыг баримталдаг. Дараах ойлголтоос аль нь тэнцвэртэй байх зарчмыг илэрхийлж байна вэ?

/1 оноо/

A. Гадаад харилцаандаа нөөц бололцоог бүрэн дайчлах, зохион байгуулах

B. Үндэсний язгуур ашиг сонирхлыг сахин хамгаалсан, хөгжлийг хэрэгжүүлэх

C. Олон улс гүрэнтэй хамтран ажиллах, харилцааг олон хэлбэрээр явуулах

D. Стратегийн зорилт, ач холбогдолтой улсуудын сонирхлыг тэнцвэржүүлэх

E. Хөгжиж байгаа орнуудтай нийтлэг зорилгын үүднээс хамтран ажиллах

38. “Нийгмийн гишүүн бүрийн амь бие, эд хөрөнгийг нийтийн хүчээр сахин хамгаалах чадвартай нийгмийн холбооны хэлбэрийг олох хэрэгтэй бөгөөд гишүүн бүр энэ нэгдэлд нэгдэх ёстой” гэх үзлээрээ хүний эрх, эрх чөлөөг төрийн хүчнээс хамгаалах тухай илэрхийлсэн сэтгэгч хэн бэ? /1 оноо/

A. Ж. Руссо

B. Т.Гоббс

C. Л.Актон

D. Ж.Локк

E. Р.Нозик

39. Засаг төрийн эрх мэдлийг хуваарилах, хүний эрхийг баталгаажуулах, эрх зүйт төрийн үндсийг бэхжүүлэх зэрэг нь аль ёсны үзэл баримтлалд хамаарах вэ? /1 оноо/

A. Төрийн албаны эрх зүйд захирагдах ёс

B. Иргэний эрх зүйд захирагдах ёс

C. Эрх зүйд захирагдах ёс

D. Үндсэн хуульт ёс

E. Захиргааны эрх зүйд захирагдах ёс

40. Хөдөлмөрийн гэрээг цуцлах үндэслэлд хамаарах жишээг олоорой. /2 оноо/
 А. Иргэн А нь ажлаа шалтгаангүйгээр тасалсан энэ нь анхны тохиолдол
 В. Иргэн С нь сахилгын зөрчил гаргаж сануулах шийтгэл авсан
 С. Иргэн М нь албан тушаалдаа тэнцэхгүй болсон нь тогтоогдсон
 D. Иргэн Т нь сахилгын зөрчил гаргаж цалингийн 20% аар шийтгүүлсэн
 E. Иргэн Д нь ээлжийн амралтаа авсан (48 хоногийн амралт авсан)
41. Сахилгын зөрчил гаргасан этгээдийн ажлаас халах шийтгэлийг хэдэн сарын дотор ноогдуулах ёстой вэ? /2 оноо/
 А. Зөрчил гаргаснаас хойш 5 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 2 сарын дотор
 В. Зөрчил гаргаснаас хойш 6 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 1 сарын дотор
 С. Зөрчил гаргаснаас хойш 4 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 2 сарын дотор
 D. Зөрчил гаргаснаас хойш 3 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 2 сарын дотор
 E. Зөрчил гаргаснаас хойш 7 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 1 сарын дотор
42. Хүснэгт дэх өмчлөх эрхтэй холбоотой ойлголтуудыг ажиглаад 1, 2 хэсгийг харьцуулаад, аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаа байгааг тодорхойлоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А. Өмчлөх эрх үүсэх үндэслэл	Б. Өмчлөх эрхээ хэрхэн хамгаалах вэ?	В. Өмчлөх эрхийн эсрэг чиглэсэн үйлдэл
1-р хэсэг	Эд хөрөнгийг дайчлан авах нь хуульд заасан үндэслэл болно.	Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд нэхэмжлэл гаргана.	Мал хулгайлах, дээрэмдэх
2-р хэсэг	Шүүхийн шийдвэрийн дагуу эд хөрөнгөтэй болох нь гэрээнд заасан үндэслэл болно.	Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд нэхэмжлэл гаргана.	Хөрөнгө завших, бусдын эд хөрөнгийг авахаар заналхийлэх

- A. 2-р хэсгийн Б
 D. 2-р хэсгийн В
- B. 1-р хэсгийн В
 E. 2-р хэсгийн А
- C. 1-р хэсгийн А

43. Бат 14 настай бөгөөд хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцож болох уу? /2 оноо/
 А. Бат өөрийн хүсэлтээр ажил эрхлэх сонирхолтой бол хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж болно.
 В. Бат нь 14 настай тул иргэний эрх зүйн бүрэн бус чадамжтай гэсэн үндэслэлээр хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцох боломжгүй.
 С. Бат нь 14 настай тул иргэний эрх зүйн заримдаг чадамжтай гэсэн үндэслэлээр хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцох боломжгүй.
 D. Бат нь эцэг эх, харгалзан дэмжигчийн зөвшөөрөлтэйгөөр мэргэжлийн чиг баримжаа, ажлын дадлага олох зорилгоор хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж болно.
 E. Монгол улсын иргэн бүр өөрийн хүсэлтээр насны хязгаарлалтгүй ажил эрхлэх боломжтой.

44. Хувь тэнцүүлсэн тэтгэврийн хэмжээг хэрхэн тооцдог вэ? /1 оноо/
- A. Тухайн даатгуулагчид тогтоогдвол зохих сарын тэтгэврийг шимтгэл төлбөл зохих нийт сарын тоонд хувааж шимтгэл төлсөн нийт сарын тоогоор үржүүлж тооцно.
  - B. Тухайн даатгуулагчид тогтоогдвол зохих сарын тэтгэврийг шимтгэл төлбөл зохих нийт сарын тоонд үржүүлж шимтгэл төлсөн нийт сарын тоогоор хувааж тооцно.
  - C. Даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн сарын дундаж хөдөлмөрийн хөлсний 45 хувиар тооцно.
  - D. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллагч буюу төрийн албан хаагчид сүүлийн 12 сарын цалингийн дунджийн 100 хувиар тооцно.
  - E. Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт хорооноос тогтоосон хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний 75 хувиас багагүй байхаар тооцно.

45. Иргэнд захиргааны байгууллага мэдээлэл өгөхөөс татгалзвал 2 үе шатаар шийдвэрлүүлэх эрхтэй. 1-р үе шатад иргэн байгууллагатай харилцах аль хэлбэр хамаарахыг сонгоорой /2 оноо/

<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; display: inline-block;">1-р шат</div> <div style="border: 1px solid black; width: 200px; height: 20px; margin-left: 10px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; display: inline-block;">2-р шат</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-left: 10px;">Захиргааны хэргийн шүүхэд хандах</div>
--	--

- A. Захиргааны байгууллагын дараагийн шатны байгууллагад өргөдөл гаргах
- B. Захиргааны хэргийн давж заалдах шатны шүүхэд хандан магадлал гаргах
- C. Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхэд хандан нэхэмжлэл гаргах
- D. Дээд албан тушаалтанд нь хандан амаар болон бичгээр гомдол гаргах
- E. Дээд албан тушаалтанд нь хандан амаар болон бичгээр хүсэлт гаргах

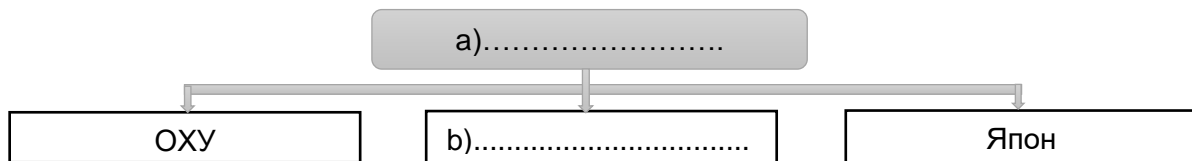
46. Гэмт хэргийн бус зөрчилд хамаарах ойлголт аль нь вэ? /1 оноо/
- A. Нийгэмд хор аюултай, хууль зүйн хариуцлага хүлээлгэх шаардлагатай, гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдлийг хэлнэ
  - B. Нийгэмд хор аюултай, хууль зүйн хариуцлага хүлээлгэх шаардлагатай, эрүүгийн хуульд заасан гэм буруутай бүх үйлдэл, эс үйлдэл хамаарна.
  - C. Захиргааны, эд хөрөнгийн, сахилгын зөрчил гаргасан гэм буруутай бүх үйлдэл, эс үйлдэл хамаарна.
  - D. Нийгэм, нийгмийн бүлгийн олонх гишүүдийн хүлээн зөвшөөрсөн хэм хэмжээ, хүлээлттэй үл нийцэх төлвийг хэлнэ.
  - E. Нийгмийн хуульчлан тогтоосон хэм хэмжээг ноцтойгоор зөрчиж бусдад гэм хор, хор хохирол учруулсан үйлдэл, эс үйлдлийг хэлнэ.

47. Аймаг, нийслэлийн засаг дарга эрх зүйн ямар акт гаргадаг вэ? /1 оноо/
- A. Тушаал   B. Захирамж   C. Шийдвэр   D. Тогтоол   E. Зарлиг

48. Цэгийн оронд тохирох оныг сонгоорой. /1 оноо/
- Монгол улс бүрэн улсын хувьд олон улсын эрх зүйн хүрээнд ..... оноос Де-юре улс байх статустай болсон.
- A. 1948 он   B. 1945 он   C. 1961 он   D. 1989 он   E. 1990 он

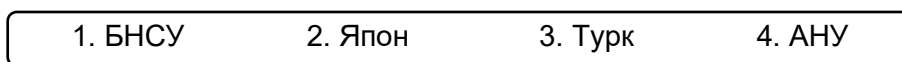

49. Олон улсын харилцааны улс оролцогчдыг дотор нь их гүрэн, дунд улс, бага улс хэмээн ангилдаг. Их гүрнийг илэрхийлсэн тодорхойлолтыг сонгоорой. /1 оноо/
 А. Өөрийн болон хөрш, холбоотон, бүс нутгийн аюулгүй байдлыг хангах чадалтай байдаг.
 В. Олон улсын харилцаанд нөлөө багатай ч дэлхий улсуудын 2/3 нь энэ ангилалд багтдаг.
 С. Өөрийн ойрын хүрээлэлдээ ялангуяа хөрш улсууд, бүс нутагтаа баттай нөлөөлдөг.
 D. Бүс нутагтаа нөлөөтэй, голчлон тогтвортой эдийн засгийн хөгжилтэй улсууд байдаг.
 E. Өөрийн тусгаар тогтнол, газар нутгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах арга хэрэгсэлтэй.
50. Дараах өгөгдлүүдээс аль нь Монгол улсын олон талт харилцаа, оролцооны үйл ажиллагаа вэ? /1 оноо/
 А. Гадаад бодлогын тэргүүлэх чиглэлийн хүрээний улс орнуудтай тогтоосон харилцаа, хамтын ажиллагаа.
 В. Ази номхон далайн бүс нутгийн олон талт үйл явц, яриа хэлэлцээр интеграцид үр ашигтай оролцох явдал.
 С. Зүүн хойт Ази, Төв Азийн олон талт үйл явц, яриа хэлэлцээр интеграцид үр ашигтай оролцох явдал.
 D. Монгол улсын хувьд нөөц бололцоог бүрэн дайчлах, зохион байгуулах үйл ажиллагаа
 E. Олон улсын хамтын нийгэмлэгийн хүрээнд явуулах бодлого, олон талт харилцаа, түншлэл, дипломат үйл ажиллагаа.
51. Монгол улстай түншлэлийн харилцаатай улсуудыг харуулсан бүдүүвчийг гүйцээгээрэй. /2 оноо/

- А. а-Иж бүрэн түншлэл, б-АНУ
 В. а-Иж бүрэн стратегийн түншлэл, б-БНХАУ
 С. а-Стратегийн түншлэл, б-БНСУ
 D. а-Стратегийн түншлэл, б-Энэтхэг
 E. а-Өргөн хүрээтэй түншлэл, б-Австрали

52. Гуравдагч хөрш орнуудтай дипломат харилцаа тогтоосон оныг буурах эрэмбэд оруулна уу. /2 оноо/

- А. 4, 1, 2, 3   В. 1, 4, 3, 2   С. 1, 4, 2, 3   D. 2, 3, 1, 4   E. 4, 3, 1, 2

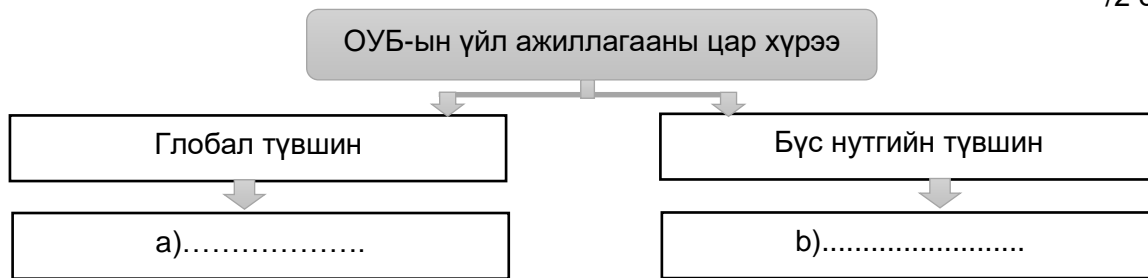
53. “Олон улсын харилцааны тоглогчид нь зөвхөн үндэсний бүрэн эрхт улсууд байдаг” гэж үздэг онолыг нэрлэнэ үү. /1 оноо/

- А. Неолиберал онол   В. Реалист онол   С. Либерал онол
 D. Неореалист онол   E. Марксист онол

54. Олон улсын байгууллагын үйл ажиллагааны цар хүрээний бүдүүвчийг гүйцээгээрэй.

/2 оноо/

- A. a-НАТО, b-НҮБ
- B. a-НҮБ, b-Ислам улсуудын чуулга уулзалт
- C. a-Олон улсын Гаалийн шүүх, b-ШХАБ
- D. a-Исламын улсуудын чуулга уулзалт, b-Эвсэлд үл нэгдэх хөдөлгөөн
- E. a-АПЕК, b-Евразийн эдийн засгийн холбоо

55. Олон улсын харилцааны хатуу хүчний бодлогын үйлдлийн төрлийг сонгоно уу. /1 оноо/

- A. Захирах чадвар
- B. Урамшуулал
- C. Үнэмшил
- D. Удирдамж
- E. Цэргийн хүч

56. Жозеф Самуэль Най, Роберт Козэхэнтэй хамтран 1977 онд олон улсын харилцааны неолиберал онолын чиглэлээр “хүч чадавх ба харилцан хамаарал” гэсэн бүтээлээ туурвисан. Энэхүү бүтээлд хамаарах үзэл санааг ялгаарай. /2 оноо/

1. Клинтонь засаглалын үед түүний ухаалаг хүчний бодлогыг дэмжсэн
2. ОХУ-д зөөлөн хүчний бодлогыг дэвшүүлж, хүлээн зөвшөөрүүлсэн
3. Эдийн засгийн дипломат харилцааг тодорхойлж тайлбарласан
4. Гадаад худалдааны протекционист бодлогыг дэвшүүлсэн

- A. 2, 3
- B. 1, 3
- C. 2, 4
- D. 3, 4
- E. 1, 2

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ

Санамж: Хоёрдугаар хэсэг нь 4 даалгавартай нийт 20 оноотой. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.**

2.1. ДНБ-ний үзүүлэлтийг тодорхойлолттой нь харгалзуулна уу. /5 оноо/

a	Бодит ДНБ-г тооцох	1	Тухайн улсын улсын эдийн засгийн чадавхыг харуулдаг.
b	Нэг хүнд ногдох ДНБ-ийн өсөлт	2	Тухайн улсын хэмжээнд жилийн турш үйлдвэрлэсэн баялгийн орлогын нийлбэр дүн
c	Бодит ДНБ-ийн өсөлт	3	Тухайн жилийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үнийн түвшний ерөнхий өсөлт буюу инфляцийн түвшинд харьцуулж тодорхойлно.
d	ДНБ-ийг зардлаар тооцох	4	Хэрэглэгчдийн эцсийн хэрэглээндээ зориулан худалдан авахад зарцуулсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нийлбэр дүн
e	ДНБ-ийг орлогоор тооцох	5	Тухайн улсын иргэдийн амжиргааны түвшинг илтгэнэ.

2.2. Д. Истоны улс төрийн системийн ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	Шаардлага	1	Татвар төлөх, төрийн болон цэргийн алба хаших, хууль дүрмийг дагаж мөрдөх
b	Оролцооны дэмжлэг	2	Нийгмийн хурцадмал, тогтворгүй байдлыг арилгах гол механизмын үүргийг гүйцэтгэдэг онцлогтой
c	Бодит дэмжлэг	3	Улс төрийн системийн дотроос эсвэл, түүнийг хүрээлэн байгаа экологи, эдийн засаг, соёл зэрэг янз бүрийн системүүдээс гарч буй тулгалтууд
d	Шийдвэр	4	Аль нэг нам, нэр дэвшигчийн төлөө санал өгөх, шийдвэрийг дэмжиж буйгаа илэрхийлэх
e	Эргэх холбоо	5	Төрийн бодлогын тодорхой илрэл болсон төрийн хууль тогтоомж, мэдээлэл, сурталчилгаа гэх мэт

2.3 Бүрэн тэтгэвэр тогтоолгох үндэс болон нийгмийн даатгалын сангаас олгодог тэтгэмжүүдийг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	Бүрэн тэтгэвэр тогтоолгох үндэслэл	1	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 12 сар төлсөн, сүүлийн 6 сард нь тасралтгүй төлсөн байх
b	Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж олгох нөхцөл	2	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 20-оос доошгүй жил төлсөн 60 насанд хүрсэн эрэгтэй, 55 насанд хүрсэн эмэгтэй
c	Жирэмсэн болон амаржсаны тэтгэмж олгох нөхцөл	3	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 3 болон түүнээс дээш сарын хугацаагаар төлсөн байх
d	Оршуулгын тэтгэмж олгох нөхцөл	4	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 24 сараас доошгүй хугацаанд төлсөн, сүүлийн 9 сард нь тасралтгүй төлсөн байх
e	Ажилгүйдлийн тэтгэмж олгох нөхцөл	5	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн 36 сараас доошгүй хугацаагаар төлсөн байх

2.4. Нэгдсэн Үндэсний Байгууллагын төрөлжсөн байгууллага, бүс нутгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудыг харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	UNDP	1	НҮБ-ын “Хөгжлийн хөтөлбөр”
b	UNESCO	2	Зүүн өмнөд Азийн орнуудын холбоо
c	АСЕАН	3	Ази номхон далайн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны чуулга
d	АПЕК	4	НҮБ-ын “Боловсрол, Шинжлэх ухаан, Соёлын байгууллага”
e	АСЕМ	5	Ази-Европын уулзалт

